

NEYTENDASTOFA

Ákvörðun nr. 50/2015

Flýtiþjónusta 1909, Hraðpeninga og Múla

I.

Málsmeðferð

1.

Með ákvörðun Neytendastofu nr. 29/2014, dags. 2. júní 2014, komst stofnunin að þeirri niðurstöðu að Neytendalán ehf. hafi brotið gegn 21. g. laga nr. 33/2013, um neytendalán, og 3. gr. reglugerðar nr. 956/2013, um útreikning árlegrar hlutfallstölu kostnaðar, með því að undanskilja kostnað af framkvæmd lánshæfismats við útreikning árlegrar hlutfallstölu kostnaðar og að félagið hafi brotið gegn ákvæði 26. gr. laga nr. 33/2013 með því að innheimta kostnað af lánum sem fari umfram það hámark sem getið er um í ákvæðinu. Með vísan til 3. mgr. 29. gr. laganna var Neytendaláni bannað að undanskilja umræddan kostnað við útreikning á árlegri hlutfallstölu kostnaðar auk þess sem félaginu var bannað að innheimta kostnað sem gæfi hærri árlegra hlutfallstölu kostnaðar en sem nemur 50% að viðbættum stýrivöxtum. Þá var með ákvörðuninni lögð 750.000 kr. stjórnvaldssekt á félagið.

Með bréfi Neytendalán, dags. 30. júní 2014, til áfrýjunarnefndar neytendamála var ákvörðun Neytendastofu kærð. Áfrýjunarnefnd neytendamála úrskurðaði í máli nr. 14/2014 þann 21. nóvember 2014 þar sem ákvörðun Neytendastofu var staðfest.

2.

Með bréfi Neytendastofu til Neytendalán, dags. 21. október 2015, fór stofnunin fram á skýringar félagsins og upplýsingar um það með hvaða hætti farið hafi verið að ákvörðun Neytendastofu og úrskurði áfrýjunarnefndar neytendamála. Í bréfinu kom jafnframt fram að af skilmálum Múla, Hraðpeninga og 1909, sem og þeim ábendingum sem Neytendastofu hafi borist frá neytendum, virðist ekki hafa verið gerðar breytingar á þeim kostnaði sem félagið innheimti af þjónustu sinni eða hvernig útreikningi árlegrar hlutfallstölu kostnaðar sé háttað.

Ekkert svar barst.

II. Niðurstaða

1.

Með ákvörðun þessari kemur til álita hvort 1909, Hraðpeningar og Múla, sem rekin eru af Neytendalán ehf., hafi brotið gegn ákvörðun Neytendastofu nr. 29/2014 og úrskurði áfrýjunarnefndar neytendamála í máli nr. 14/2014 með innheimtu kostnaðar af smálánum sem fyrirtækin bjóða neytendum og útreikningi árlegar hlutfallstölu kostnaðar.

Neytendastofu hafa ekki borist svör frá Neytendalán.

2.

Í ákvörðun Neytendastofu nr. 29/2014 segir m.a.:

„Þrátt fyrir að neytendur hafi val um það hvort þeir kaupi þjónustu Credit Check eða ekki getur kostnaður við þá þjónustu, með vísan til ofangreinds, ekki talist viðbótarþjónusta. Lánveitanda er skylt að framkvæma lánshæfismat þó honum sé frjálst að innheimta kostnað fyrir gerð þess. Kostnaður við gerð lánshæfismats telst því hluti af heildarlántökukostnaði, skv. g. lið 1. mgr. 5. gr. laga nr. 33/2013, jafnvel þó kostnaðurinn sé greiddur öðrum en lánveitanda og kemur til útreiknings árlegrar hlutfallstölu kostnaðar, sbr. 4. mgr. 21. gr. laganna.“

Þá segir í úrskurði áfrýjunarnefndar neytendamála í máli nr. 14/2014:

„31. Af orðalagi 1. málsliðar g. liðar 5. laga nr. 33/2014 og framangreindum athugasemdum leiðir að kostnaður vegna afgreiðslu á umsókn um neytendalán telst almennt til heildarlántökukostnaðar í skilningi lagaákvæðisins. Í athugasemdum með frumvarpi því sem varð að lögum nr. 33/2013 hefur löggjafinn meðal annars tekið afstöðu til þess að kostnaður við gerð greiðslumats sé hluti af heildarlántökukostnaði. Verður slíkt hið sama að mati áfrýjunarnefndar neytendamála talið eiga við um kostnað við gerð lánshæfismats, enda um sambærilegan kostnað að ræða. Þá verður orðalag ákvæðisins um kostnað sem lántakandi „þarf að greiða“ ekki skilið svo að kostnaður við töku láns falli utan heildarlántökukostnaðar þótt lántakendur hafi valkosti um mismunandi dýrar útfærslur þjónustunnar, heldur fremur að kostnaður sem greiða þarf í tengslum við einstaka lánssamninga, óháð öðrum möguleikum þar að lúandi, teljist til heildarlántökukostnaðar. Að því leyti sem orðalag ákvæðisins er vafa háð hvað þetta varðar vísast til þess markmiðs laga nr. 33/2013 að takmarka möguleika lánveitenda á að innheimta af lántökum kostnað vegna lántöku, eins og rakið hefur verið hér að framan, en önnur niðurstaða fæli í sér að sú takmörkun sem felst í 26. gr. laganna væri í raun þýðingarlítill. Ekki skiptir máli í þessu sambandi þótt annar aðili en kærandi framkvæmi lánshæfismatið, enda er lánveitanda skylt samkvæmt 10. gr. laganna að framkvæma slíkt mat og hefur löggjafinn tekið afstöðu til þess að kostnaður vegna

lántökunnar sem greiddur er öðrum aðilum, s.s. ríkinu í formi skatta, teljist til heildarlántökukostnaðar.

32. Gjald það er mál þetta lýtur að er til komið vegna flýtimeðferðar á afgreiðslu láns og gerðar lánshæfismats sem kæranda er skylt að framkvæma áður en samningur um neytendalán er gerður, sbr. 1. mgr. 10. gr. laga nr. 33/2013. Þeir lántakendur sem kjósa að fá flýtimeðferð á afgreiðslu lána frá kæranda þurfa því að greiða kostnað sem telst til heildarlántökukostnaðar samkvæmt 1. málslíð g. liðar 5. gr. laganna. Þegar af þessari ástæðu verður ekki fallist á með kæranda að sú flýtiþjónusta sem hann bjóði upp á upp á sé viðbótarþjónusta í skilningi 2. málslíðar g. liðar 5. gr. Má í þessu sambandi einnig vísa til þess að samkvæmt ákvæðinu er gert ráð fyrir að viðbótarþjónusta geti verið valfrjáls en einnig að lánveitandi geti gert kaup hennar að skilyrði fyrir því að lán fáiist. Kysi kærandi að gera kaup á flýtiþjónustu að skilyrði fyrir láni er ljóst að slík þjónusta gæti ekki með nokkru móti talist „viðbótarþjónusta“ heldur væri augskýtilega um að ræða kostnað sem félli undir 1. málslíð g. liðar 5. gr.“

3.

Í skilmálum 1909, Hraðpeninga og Múla er samhljóða skilmáli sem hljóðar svo:

„Viðskiptavinir geta valið um að fá hraðvirkt lánshæfismat hjá Credit Check sem er samstarfsaðili lánveitanda. Viðskiptavinir greiða Credit Check fyrir að framkvæma lánshæfismat og skal það vera greitt innan 30 daga frá því að matið er framkvæmt. Með því að velja þjónustu Credit Check veitir viðskiptavinur Credit Check heimild til að sækja lánshæfismat eða áhættumat, upplýsingar úr vanskilaskrá og öðrum gagnagrunnum sem félagið hefur aðgang að. Viðskiptavinur samþykkir að slíkar upplýsingar séu notaðar við ákvörðunartöku í tengslum við lánsviðskipti, eftirlit í tengslum við slík viðskipti, boð um tiltekin kjör og í öðrum þeim tilvikum sem lánveitandi hefur lögvarða hagsmuni af notkun umræddra upplýsinga. Viðskiptavinur heimilar lánveitanda að miðla skráðu netfangi, símanúmeri og kennitölu til Credit Check vegna uppflettingar á lánshæfismati og að Credit Check geti sent tilkynningu með tölvupósti, sjá nánar hér: <http://www.credit-check.is>.“

Skilmálinn er samhljóða skilmálum Neytendalán sem í gildi voru þegar úrskurður áfrýjunarnefndar neytendamála í máli nr. 14/2014 var birtur.

Því liggur ljóst fyrir að Neytendalán hefur ekki farið að ákvörðun Neytendastofu nr. 29/2014 og úrskurði áfrýjunarnefndar neytendamála í máli nr. 14/2014.

4.

Neytendastofu eru veittar heimildir í 30. og 31. gr. laga nr. 33/2013 til þess að leggja annars vegar stjórnvaldssektir eða hins vegar dagsekt á lánveitendur vegna brota gegn lögnum eða ákvörðunum sem teknar hafa verið samkvæmt lögnum. Við ákvörðun um það hvort lagðar séu á stjórnvaldssektir eða dagsektir er litið þess hvers eðlis brotið er og hvort um sjálfstæð

brot sé að ræða eða viðvarandi brot. Í tilviki Neytendalán er annars vegar um það að ræða að viðvarandi brot á sér stað þar sem lánin eru kynnt og boðin neytendum á heimasíðum 1909, Hraðpeninga og Múla en auk þess er um að ræða sjálfstæð brot við hverja og eina lánveitingu. Að teknu tilliti til starfseminnar, þess að Neytendastofa hefur nú þegar lagt stjórnvaldssekt á félagið og þegar lítið er til þess að fyrirtækið hefur ekki sýnt fram á vilja til þess að fara að ákvörðun Neytendastofu, þrátt fyrir að hún hafi verið staðfest af áfrýjunarnefnd, telur Neytendastofa, eins og málum er hér háttáð, nauðsynlegt að beita heimild til álagningar dagsekta.

Dagsektir geta numið frá 50 þúsund krónum til 500 þúsund krónum á dag skv. 2. mgr. 31. gr. laganna. Með hliðsjón af þeim sjónarmiðum sem nefnd eru hér að ofan telur Neytendastofa hæfilegt að ákvarða að Neytendalán skuli greiða 250 þúsund krónur á dag þar til farið hefur verið að ákvörðun Neytendastofu. Í samræmi við 3. mgr. 31. gr. laga nr. 33/2013 reiknast dagsektirnar að fjórtán dögum liðnum frá dagsetningu ákvörðunar þessarar.

III.

Ákvörðunarorð:

„Neytendalán ehf., Ármúla 29, Reykjavík, hefur brotið gegn ákvörðun Neytendastofu nr. 29/2014 *Útreikningur árlegrar hlutfallstölu kostnaðar hjá Múla, Hraðpeningum og 1909* og úrskurði áfrýjunarnefndar neytendamála í máli nr. 14/2014 *Kæra Neytendalána ehf. á ákvörðun Neytendastofu 2. júní 2014.*

Neytendalán ehf. skal innan fjórtán daga fara að ákvörðun Neytendastofu og úrskurði áfrýjunarnefndar neytendamála. Verði það ekki gert skal Neytendalán ehf. greiða dagsekt að fjárhæð 250.000 kr. (tvöhundruðogfimmtíuþúsundkrónur) á dag þar til farið hefur verið að ákvörðuninni.“

Neytendastofa, 10. nóvember. 2015

Tryggvi Axelsson
Forstjóri

Þórunn Anna Árnadóttir